

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТІСНИХ ДАНИХ ЛЮДИНИ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРАГНЕННЯМ УКРАЇНИ ДО ВСТУПУ В ЄС

Крижановський В. Г.^{1*}, Чернов Д. В.², Комаров В. Ф.³, Рассохіна Ю. В.⁴

*^{1,2,3,4}Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Вінниця (Україна)*

* e-mail: v.krizhanovski@donnu.edu.ua

Право на захист персональних даних людини засновано на фундаментальних правах людини та підтверджується, зокрема, у Регламенті ЄС 2016/679 [1]. В Україні діє Закон про захист персональних даних від 2010 року, в який вносилися зміни до 2022 року [2]. Персональні дані стосуються насамперед ідентифікації осіб, яких вони стосуються [3], а регламент ЄС якраз і декларує право людини на анонімність і «право на забуття», тобто видалення своїх персональних даних із баз, де вони зберігалися. Водночас відношення до персональних даних можна продемонструвати таким епізодом: на лекції про захист персональних даних студент, який працював програмістом, видав «крик душі»: «Тільки не чіпайте таргетовану рекламу!». Недавній скандал із фірмою, яка сказала: «дайте нам дані, і ми у радіусі 50–100 метрів відішлемо всім рекламу», довів, що техногіганти слухали (і продовжують) абонентів, використовуючи вбудовані мікрофони [4]. І навіть коли автори зробили спробу збити з пантелику алгоритми, коли вели розмову про бажання придбати сепульки, то прийшла реклама садового інвентаря, сапок та культиваторів. І це явище не є таким невинним, як здається – коли аптеки починають розсилати повідомлення «Ви давно не купували препарат NNNN», це вже порушення медичної таємниці. А аптеки замінюють анонімні дисконтні карти зі штрих-кодом на номери телефонів. Із сучасними алгоритмами глибокого навчання (штучний інтелект) і меншої кількості інформації достатньо, щоб створити повний цифровий портрет користувача онлайн-торговельних мереж, соціальних мереж та інших інформаційних послуг.

Особливу увагу законодавець приділяє захисту прав дітей, і тут у галузі інформаційних технологій ситуація ще складніша. Якщо доросла людина вже має якісь напрацювання і переважно пройшла безліч відборів та кризових ситуацій, то дитина, в якій також формується «цифровий слід» із різноманітних даних, часто проти її волі (фото у соціальних мережах із дитячого садка та ін.), може опинитися в певний момент життя перед гнітом певних запитань та висновків різних програм.

Ці та інші питання захисту персональних даних людини потребують законодавчого врегулювання, але йому повинна передувати розробка також і відповідних технічних засобів. Розглянемо один із варіантів захисту персональних даних в інтернеті, так зване відокремлення, коли звернення до сайтів здійснюється через

довірені проксі-сервери, які знають абонента та можуть підтвердити його справжність, забезпечити навіть банківські транзакції, але зберігається анонімність користувача [5]. Це вирішує задачі захисту персональних даних від їх неконтрольованого поширення, дає змогу здійснювати інтернет-торгівлю, але зменшує накопичення даних про користувачів у неконтрольованих хмарних сховищах. За рішенням суду історія транзакції може бути доступна для правоохоронних органів. Такі правила захисту доцільно запровадити за згодою батьків насамперед для дітей віком до 16 років, щоб далі люди вже свідомо обирали поведінку поведження у всесвітній павутині.

Пропонуються такі напрями дій:

- висунути законодавчі ініціативи про наближення законодавства до Регламенту ЄС, привести практику використання персональних даних та права користувачів до вимог ЄС;
- розробити технічні засоби анонімізації та знищення цифрового сліду, особливо для вразливих категорій населення, та ввести у дію відповідні правила;
- сформуванню у суспільстві відповідальне ставлення до персональних даних з метою не допущення негативних наслідків для окремих людей і для суспільства загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Регламент європейського парламенту і ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних). *UA Офіційний вісник Європейського Союзу L 119/1*. 04.05.2016.
2. Закон України. Про захист персональних даних. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2010. № 34. Ст. 481.
3. Брижко В. М. Сучасні основи захисту персональних даних в європейських правових актах. *Інформація і право*. 2016. № 3(18). С. 45–57.
4. Here's the Pitch Deck for 'Active Listening' Ad Targeting. 26.08.2024. URL: <https://www.404media.co/heres-the-pitch-deck-for-active-listening-ad-targeting/>
5. Raghavan B., Schneier B. A Bold New Plan for Preserving Online Privacy and Security. *IEEE Spectrum*. December 2023. URL: <https://spectrum.ieee.org/data-privacy>

МОНІТОРИНГ ПОВІТРЯНИХ ЛІНІЙ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ КВАДРОКОПТЕРІВ ПІД ЧАС ЇХ ОБСТЕЖЕННЯ ТА ВІДНОВЛЕННЯ

Кучанський В. В.^{1*}, Зайцев Є. О.²

^{1,2}*Інститут електродинаміки НАН України, Київ (Україна)*

*e-mail: kuchanskiyvladislav@gmail.com

Широке впровадження сучасних технологій, систем та каналів зв'язку створюють нові можливості для створення систем оперативного контролю і технічної діагностики ліній електропередач (ЛЕП) як найбільш ефективного напрямку в ор-